

Зозуля А.М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Науковий керівник – к.п.н., доц. Вашак О.О.

ОСОБЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ ОДЯГОМ РІЗНИХ ЕТНІЧНИХ ГРУП УКРАЇНИ

У статті розглядається проблема національного виховання дітей дошкільного віку. Визначено місце та значення українського народного одягу як засобу національного виховання.

На сучасному етапі освітнього реформування особливого значення набуває проблема національного виховання дошкільників. У контексті заявлених вимог надзвичайно важливо ознайомлювати дітей з українськими традиціями, звичаями, обрядами ще з раннього віку. Одним із засобів залучення дітей дошкільного віку до народної спадщини є ознайомлення їх з національним одягом різних етнічних груп України. Адже саме через мистецтво виготовлення та оздоблення українського національного одягу дитина залучається до культури рідного народу та її надбань.

Велику увагу до народної педагогіки та національного виховання приділяли науковці, зокрема: Г.С. Сковорода, К.Д. Ушинський, Є.І. Тихеева, С.Ф. Русова, які були фундаторами національного дошкільного виховання в Україні. Так, К.Д. Ушинський наголошував про те, що «виховання, створене самим народом і побудоване на народних основах має ту виховну силу, якої нема в найкращих системах». Він не раз акцентував увагу на величезному значенні пам'яток народної творчості у вихованні та навчанні дітей. Особливу увагу педагог приділяв українському вбранню, як відображенню душі українського народу.

Проблема національного виховання, використання етнокультурного виховного потенціалу знайшла своє відображення в працях таких учених: А.М. Богуш, Г.Н. Волков, Т.Д. Демянюк, І.А. Зязюн, Н.В. Лисенко, М.Г. Стельмахович й ін. Так, відома сучасна дослідниця А.М. Богуш підкреслює, що розбудова національної системи освіти, її докорінне реформування має стати основою відтворення інтелектуального потенціалу народу. Його стрижнем є поєднання набутого національного педагогічного досвіду минулих поколінь та сучасності.

Важливість даного питання відображається в сучасних документах, що регулюють діяльність дошкільної освіти в Україні, зокрема Закон України «Про освіту», Закон України «Про дошкільну освіту», Базовий компонент дошкільної освіти в Україні, чинні програми навчання і виховання дітей дошкільного віку, де визначено основні принципи та завдання сучасної освіти.

Кожна нація, кожен народ має свої звичаї, свої традиції, свою мову, а також свій унікальний національний одяг. Вони виробилися упродовж багатьох століть й освятилися віками та поколіннями [5, с. 2]. Традиції підтримують сили в історико-етнічному організмі народу, забезпечують передачу надбань народу в освіті та вихованні як національної пам'яті. Щоб залучити дітей до народних традицій, культури та історії українського народу, потрібно ознайомлювати їх з неповторним мистецтвом українського краю [1, с. 49]. А своєрідним різновидом українського народного мистецтва є національне вбрання. У ньому чи не найяскравіше і найвиразніше виявляється головна властивість народного декоративного мистецтва: вміння народних майстрів за допомогою простих логічних засобів органічно поєднувати утилітарність і красу. Саме вбрання безпосередньо пов'язане з визначними подіями в житті людини, зокрема, народними святами, весільними обрядами, а також особливостями побуту [7, с. 24].

Український національний одяг символізує характер та склад української душі, який представлений у вигляді художніх елементів. Саме етнічний одяг відображає надзвичайно широкий та багатогранний спектр світоглядних уявлень, норм та духовних традицій українського народу. Крім того, в одязі втілюється потяг людини до прекрасного, її художньо-естетичні погляди і смаки, що роблять його вагомою частиною мистецтва [7, с. 26].

Сучасні дослідження у галузі педагогічної науки та мистецтвознавства акцентують увагу на тому, що народне вбрання є синтетичним видом мистецтва. Воно охоплює в єдиний художньо-утилітарний ансамбль мистецтво крою, ткацтво, аплікацію, вишивку, плетіння, обробку шкіри, тобто інтегрує у собі різні види мистецтва, поєднує матеріальні й духовні здобутки культури [3, с. 7].

Найбільш помітними були відмінності в одязі, що використовувався на Лівобережжі та Правобережжі, Слобожанщині та Поділлі. Це ж стосується й традиційного одягу населення Подністров'я, Карпат, Полісся та Півдня України. Регіональною специфікою були позначені передусім матеріали для одягу; конструктивні, технологічні і декоративні прийоми його створення; способи виробництва окремих деталей: головних уборів, взуття, прикрас; колорит, техніка та мотиви орнаментики, локальні особливості, а також способи носіння і об'єднання всіх елементів одягу в повний, завершений комплекс вбрання [2, с. 95].

На Україні існує одна риса, яка є характерною для всіх регіонів без виключення, не залежно від моральних та етичних поглядів – це декоративна мальовничість. Майстрині одягу намагались використовувати якнайбільше кольорових матеріалів, експериментували із формами та покромом, а також використовували безліч технік для витонченого оздоблення та опорядження. Саме так формувалася самотутній стиль українського національного одягу, який в подальшому вигідно відрізнявся від народних костюмів інших націй [6, с. 3].

Під час ознайомлення дітей дошкільного віку з народознавством особливе місце займає така форма роботи, як заняття, на яких дошкільники дізнаються про український національний одяг загалом, а також про вбрання власної місцевої етнічної групи. Не менш важливо знайомити дітей цього віку з етноодягом під час відвідування музеїв, виставок, галерей, де зібрані найяскравіші зразки та пам'ятки культури. Чільне місце посідає ручна праця дітей, зокрема, виготовлення чи оздоблення елементів вбрання [4, с.13]. Важливо донести дітям, що враховуючи розміри країни, а з ними і регіональні відмінності, український народний костюм відрізняється багатством та різноманіттям територіальних різновидів.

Отже, залучення дошкільників до вивчення українського національного одягу в ДНЗ – це вагомий крок у напрямку збереження етнографічних і культурних традицій українського народу та їх відродження, адже національний одяг – це святиня кожного народу. Повага до свого одягу це повага до свого народу та його історії.

Список використаних джерел:

1. Бровко А. Народна педагогіка – золотий фонд сучасної педагогіки / А. Бровко // *Вихователь-методист дошкільного закладу*. – 2015. – № 11. – С. 48–53.
2. Красюк М. І. Український національний одяг. Консультуємо батьків / М. І. Красюк // *Бібліотечка вихователя дитячого садка*. – 2013. – № 9–10. – С. 92–96.
3. Ошека В. В. Український національний одяг – краплина душі народу / В. В. Ошека // *Вихователю ГПД. Усе для роботи*. – 2013. – №5. – С. 6–8.
4. Переходько О. Р. Використання українознавства та етнопедагогіки у національному вихованні дошкільників / О. Р. Переходько // *Дошкільний навчальний заклад*. – 2013. – № 9. – С. 2–22.
5. Сапегіна Н. Організація народознавчої роботи з дітьми / Наталія Сапегіна // *Дитячий садок*. – 2009. – № 23. – С. 2–28.
6. Стаєнна О. Виховуємо патріотизм засобами народознавства у дошкільників / О. Стаєнна // *Палітра педагога*. – 2015. – № 4. – С. 3–4.
7. Титаренко В. Авторська програма «Український традиційний одяг» / В. Титаренко // *Імідж сучасного педагога*. – 2001. – № 2. – С. 23–26.

Карапузова І.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ У ЗДО

У статті розкриваються особливості організації педагогічної підтримки дітей. Автор показує необхідність педагогічної підтримки дітей в період їх адаптації до ЗДО, описує деякі форми і методи педагогічної підтримки дітей в період адаптації.